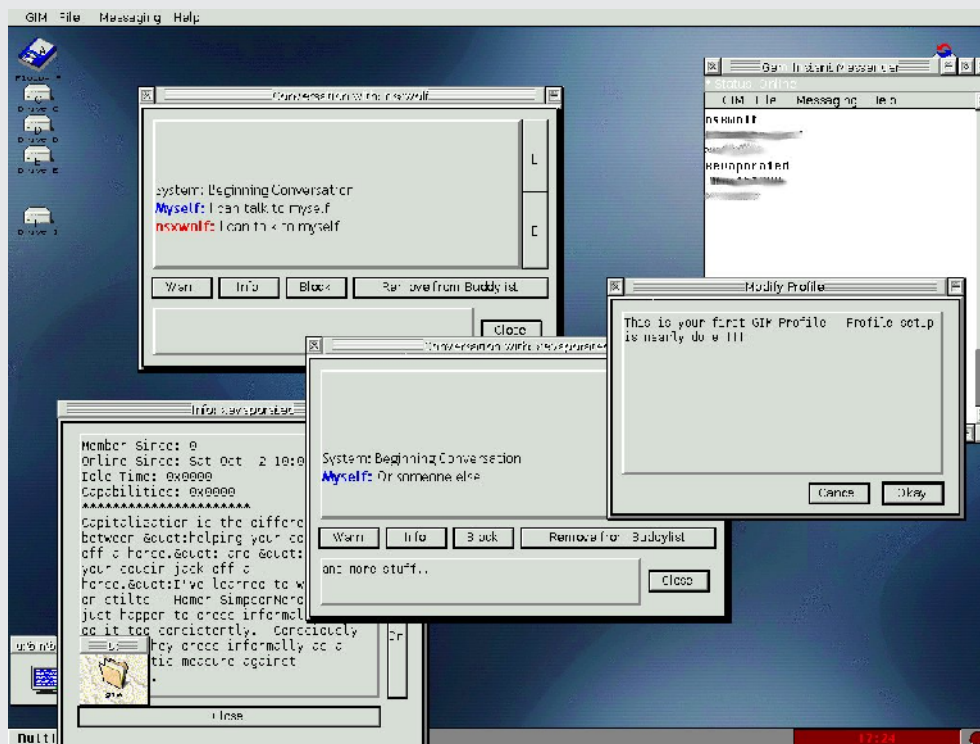

ATARI MAGAZINE

Svenska Atariklubbens medlemstidning

Årgång 20, nr 2-2005

EtherNEC

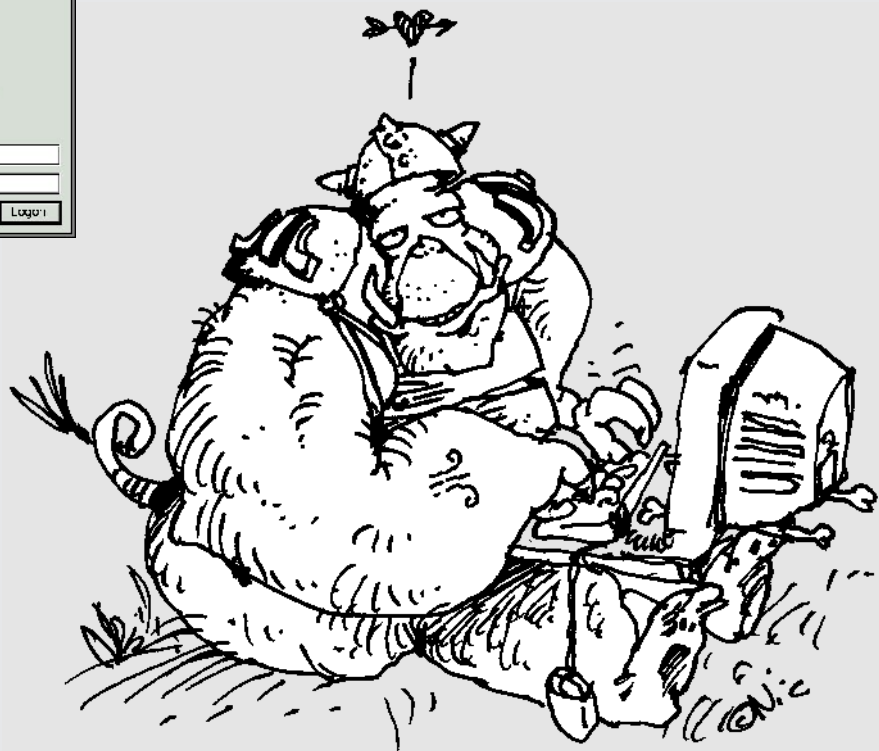
**Handla
Atari-prylar**

Dela skrivare

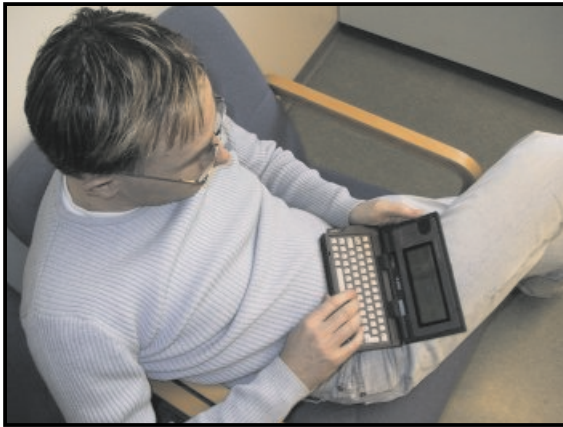
**Portfolio
kommunikation**

**Tim's Atari Midi
World**

**AM åter med
Calamus**

**OBS detta nummer innehåller din kallelse
till SAK:s årsmöte. Se sid. 18!**

Ledare

Av Kenneth Medin
kennethm@tripnet.se

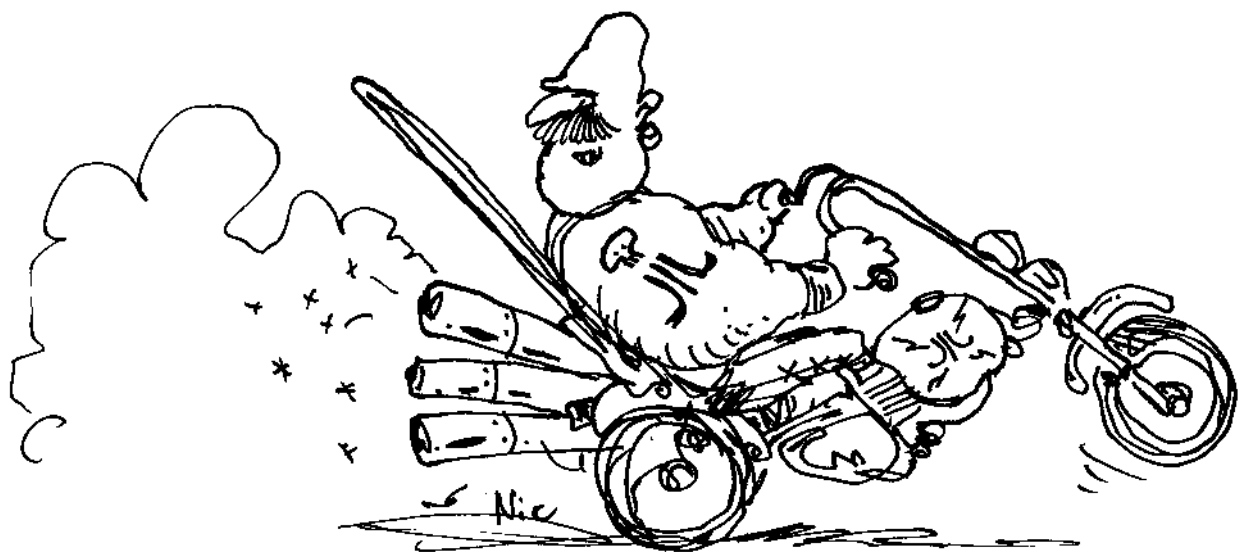
Vi får hoppas att Mille återkommer till nästa nummer med nya spännande alster. Kanske får han lite tips om hur han ska få över sina ledare från Portfolion tack vare Mikael Ljungbergs artikel i detta nummer.

Här skulle egentligen ordförande Mille skrivit några rader var det tänkt. Vet inte om han fortfarande pustar ut efter att ha satt två nummer av AM själv, eller han kanske har tagit sin cykel på en utflykt. Nu ska det tilläggas att Milles cykel inte riktigt liknar den på teckningen nertill. Hans är av den mer klassiska typen med trampor och cykelkorg på styret.

Nåväl, jag lät mig inspireras av vädret och med min handdator i bröstfickan uppsökte närmaste parkbänk för att skriva detta på annandag påsks eftermiddag. Till skillnad från Milles Portfolio så kör jag med lite modernare grejer. Var faktiskt tänkt att w-lanet skulle räcka hit och det gick nästan. Får väl bli routern på balkongen nästa gång. Står för "Designed for Windows Mobile" på baksidan men enda gången man kan jobba med riktiga flyttbara fönster på den är när man kör Atari-emulatorn CastCE. Rätt kul att ha en motsvarande 1040ST med TOS2.06 och färgskärm med sig i fickan, samtidigt som den är både mobiltelefon och kamera! Hade det inte varit för att CastCE är så spelinriktat att dom helt skippat möjligheten att spara vanliga filer permanent, så kunde detta lika gärna blivit nerknackat i QED eller varför inte 1ST Word+!

Kan bara avsluta med att konstatera att artiklar som denna helt klart ska författas på en parkbänk i vårvärmen. Det ger också uttrycket "kontoret på fickan" en helt ny och soligare innebörd. Kunde inte låta bli att ta ett kort med datorn när jag rest mig från bänken. Mellan grenarna i bakgrunden till vänster skimtar min balkong för den som är intresserad av w-lanstäckning.

Innehåll

Atarimagasinet Nr 2 2005

Svenska Atariklubbens medlemstidning

FASTA PUNKTER:

Ledare	2
Klubbinformation ...	4
Nyheter	5
Tidningsdisketten ...	6

Redaktör & ansvarig utgivare:
Jonas Möller Nielsen

Layout:
Kenneth Medin

Nyheter:
Andreas Sjöo

Tryck:
Chalmers Reproservice
Göteborg

Upplaga 120 exemplar

Adress:
Svenska Atariklubben
c/o Medin
Inärogatan 12
418 74 GÖTEBORG

Hemsida:
<http://www.sak.nu/>

E-post:
am@sak.nu

Internetleverantör:
Tripnet AB

Material i form av insändare,
artiklar eller frågor som du vill
att vi skall publicera emottages
gärna.

Skicka i TXT-format via e-post
eller på en diskett i vanligt
kuvert.

EtherNEC, Ännu en EtherNet-lösning för cartridge-porten	7
Handla Atari-prylar	10
EU stödjer registrering av sharewareprogram	13
Dela skrivare med MiNT	14
AM för tio år sedan: Snabbare serieport	16
Kallelse till årsmöte i SAK	18
Portfolio kommunikation	19
Tim's Atari Midi World	20
AM åter med Calamus	22

Svenska Atariklubben

Är en ideell datorförening för Dig med Atari-datorer eller annan utrustning som baserar sig på operativsystemet TOS. Föreningen har funnits sedan 1985 och har i dagsläget runt 100 medlemmar, spridda över hela Sverige. Vi har dessutom en lokalavdelning i Skåne med regelbundna träffar. Genom information (tidning), kurser (hos lokalavdelningarna), PD-bibliotek (fria program) och liknande aktiviteter vill vi uppmuntra till ett intressantare och mer givande användande av Atari-datorer och kompatibla (t.ex. Hades, Medusa m. fl).

Vad du får som medlem!

Hjälp och information via mailinglistan, e-post eller telefon direkt till någon i styrelsen.

PD-bibliotek (fria program) med ett stort utbud. Här finner du säkerligen det du söker till låga priser (20 kronor/disk för medlemmar).

Tillgång till **mailinglista** via klubbens hemsida där man kan få tips eller knyta nya kontakter mm.

Den tidning du nu håller i handen, **AtariMagasinet**. Klubbens målsättning är att den skall komma ut 4 ggr per år.

Möjlighet att delta i **kurser och temakvällar** hos lokalavdelningarna.

Hur du blir medlem!

Vi har förutom vanligt medlemskap även familjemedlemskap, vilket gäller ett obegränsat antal personer om hela familjen använder Atari.

Ett års medlemskap 175:-

Ett års familjemedlemskap 200:-

Startdiskett 25:-

OBS! För personer i övriga nordiska länder tillkommer 50:- pga Postens avgifter.

Du blir medlem genom att sätta in pengarna på **PG 491 75 44 - 1**. Ditt medlemskapsår räknas ifrån den 1 mars t.o.m sista februari nästkommande år. Pga samordnade utskick kan det dröja ett tag innan du får din första tidning. Men ha tålamod, det kommer!

Välkommen med i
Svenska Atariklubben!

Klubbinformation

Vår adress & telefonnummer

Svenska Atariklubben, c/o Kenneth Medin,
Inärogatan 12, 418 74 GÖTEBORG
Tel: 0705-353212 (Mille Babic)
E-post: info@sak.nu

Lokalavdelningar

SAK/Skåne: c/o J. Kock Bökesåkra 951, 240 13 Genarp.

Lokal: Berguvsgatan 4B, Tel: 040-50 00 48 (Ordförande Jesper Kock)

PD-biblioteket

Postgiro **491 75 44 - 1** för beställningar. Skriv tydligt vilka disketter du önskar beställa. Aktuell katalogdiskett kostar **15 kr**. Disketter kostar från **20 kr**.

Tidningsdiskett

Disketten kan beställas av alla medlemmar för en summa av **25:-**. Sätt in pengarna på **PG 491 75 44 - 1** och skriv tydligt tidningsdiskettens nummer på talongen.

Funktionärer i styrelsen

Ordförande

Mille Babic	mille.babic@globalnet.net	0705-353212
-------------	--	-------------

Kassör

Kenneth Medin	kennethm@tripnet.se	031-654145
---------------	--	------------

Sekreterare

Jonas Möller Nielsen	jonas.moller.nielsen@bioagua.se	0340-15640
----------------------	--	------------

Hemsidesansvarig

Andreas Sjö	mrfuture@home.se	031-3316546
-------------	--	-------------

Medlemsregister

Kenneth Medin	kennethm@tripnet.se	031-654145
---------------	--	------------

Övriga

Torbjörn Gildå	d98gilda@ttek.chalmers.se	031-537473
----------------	--	------------

Erik Häll

Mikael Ljungberg

Lars Lindblad

Besök SAK:s hemsida:

<http://www.sak.nu/>

Nyheter

Rättningar från föregående nummer:

Adressen till Falcondemos på sid 13 skall vara:
<http://falcdemos.atari.org/>

REminiscence:

Du kanske har spelat Another World på STn och kanske Flashback på Jaguar, men nu kan du spela den senare även på en Falcon! REminiscence är en portning av spelmotorn till "Flashback", som då kräver att man har tillgång till spelets originalfiler (vilka kan hämtas från nätet). Spelet fungerar bäst om du har en snabb maskin, exempelvis en Falcon-CT60.

REminiscence hämtar du från:
<http://atari.gabo.pl/html/ports.html>

Filerna till Flashback kan hämtas från:
<http://www.abandonia.com/index2.php>

Just Musix 4:

En gnutta försenad (bara ca 7 år! :)) men nu är den släppt! Just Musix 4 är ett musikdemo innehållandes 26 låtar skapade av 505, Toodeloo, Cedyn, Opus och undertecknad

Tipsa oss om nyheter!

Vet du något som du tycker skulle vara av intresse för andra, skriv då genast visa epost eller vanligt brev till klubbens adress.

*Redaktör: Andreas Sjöö
mrfuture@home.se*

(MR Future). Mer än 80 minuters speltid!

JM4 kan hämtas från (9MB!):

<http://files.dhs.nu/demos/jm4.zip>

Spriterekord:

För många år sedan tävlade olika demogrupper om vem som kunde visa flest sprites på skärmen samtidigt på en ST, och det är en tävling som fortfarande är aktiv! I skrivande stund är rekordet uppe i hela 312 sprites!

Det är tydligt att vi fortfarande har en del kraft kvar att suga ut från våra kära maskiner! :)

http://files.dhs.nu/files_demo/rec16e.zip

Highwire 0.2.5:

Det var i december som senaste versionen av Highwire släpptes. Nu har ännu en version släppts och denna gång bjuds vi bland annat på, förutom buggfixar, bättre CSS-stöd och mycket annat!

HighWire finns som vanligt på:
<http://highwire.atari-users.net/>

Revival ST - An Atari ST Tribute Album:

Gammal YM-chipmusik i ny "förpackning"! Revival ST är en CD med 13st YM-låtar återskapade med moderna instrument. CDn är inte klar ännu, men beräknas att släppas i mitten av april.

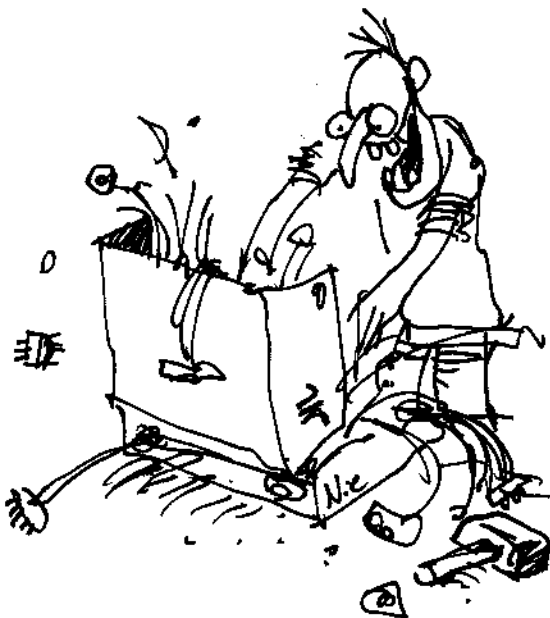
Du kan lyssna på smakprov i mp3-format på adress:
http://www.mbdrecords.com/index.php?page_nr_83

GIM - Gem Instant Messenger

En ny version av GIM (0.3a) för FreeMiNT finns ute. GIM är en AOL (America Online) chat-klient portad av Mark Duckworth. Se omslaget för skärmbilder. Hämtas på:
<http://gim.atari-source.com/index.php>

HÄRDVARUFIX MED SÖÖ

Har man hört Andreas Sjöo (MrFuture) ojja sig över att hans Atari-datorer plötsligen upphör fungera hela tiden, då kan man knappast undgå att dra lite på munnen åt vidstående bild... Att döma av antalet lösa sladdar så rör det sig om hans CT60-ombyggda Falcon under NAS. Ryktet förtäljer att han senare faktiskt fick igång den, men då började hans TT istället helt oförklarligt strejka...

Teckningarna har vi fått av den i AM-sammanhang välkände Niclas Österlin. Hans "Captain Void"-seriestrip har prytt mången AM-baksida genom åren. Redaktionen tackar för hans bidrag och tar gärna emot fler alster om inspirationen åter skulle rinna till.

Tidningsdisketten

REC16E.ZIP: Sprite-demo.

MSA.ZIP: Hanterar MSA-formatet som REC16E.ZIP är kodat som.

LOOK_211.ZIP: Den sista versionen av scannerprogrammet GT-LOOK på tyska. Hanterar Epson-scannrar.

LOOK2_UK.ZIP: Äldre version av GT-LOOK men på engelska.

I mappen **MIDI** hittar du dom program som finns avbildade på sid 21.

MTPRO36.ZIP: Master Tracks Pro sequencer.

MTP_DOC.ZIP: Dokumentation till ovanstående.

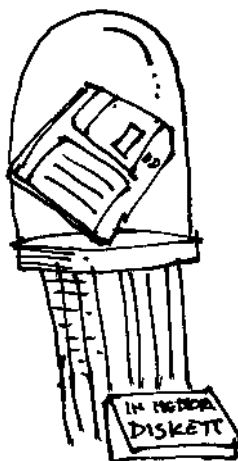
GENPATCH.ZIP: Genpatch utan dokumentation. Den finns som inscannade bilder på Tims hemsida men får liksom inte plats på en diskett. Det ligger två versioner i paketet, en demoversion och en skarp krackad version. Det finns gott om program med borttaget kopieringsskydd på Tims sida, men samtliga med tillstånd från dom som gav ut

■ Disketten kan efterbeställas för 25 kr. Betala till SAK:s postgiro och ange tydligt att du vill ha tidningsdisketten, antingen som DD (2 st) eller i HD-format.

programmen en gång i tiden.

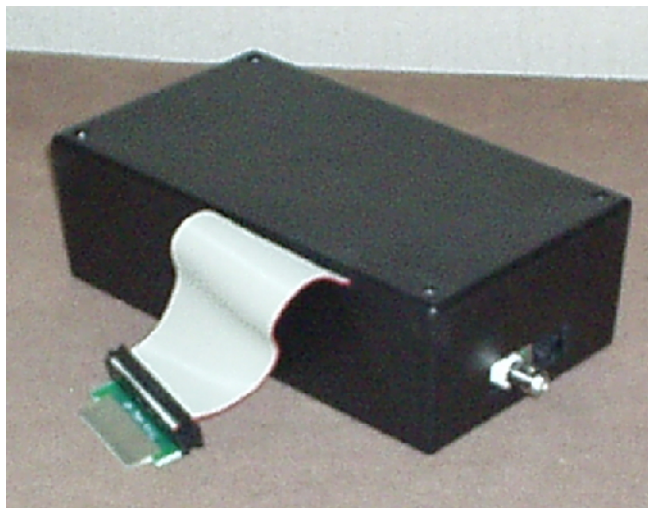
I mappen **PORTFOL** finns ett antal tillbehör för att föra över data mellan Portfolio och Atari. Parallellöverföringen är ibland lite skakig men **P_LINK.ZIP** har jag med framgång kört på vanlig ST under TOS. **PORTFCOM.ZIP** kommer från Mikael's hemsida och övriga från Portfolioclub Deutschland. Dom är otestade men att döma av dokumentationerna kanske ändå användbara.

EtherNEC

Ännu en EtherNet-lösning för cartridge-porten

Av Kenneth Medin
kennethm@tripnet.se

När bredband i olika former sprider sig överallt blir möjligheten att koppla in sin Atari med Ethernet alltmer aktuellt. Med vanligt modem eller ISDN gick det fortfarande att använda modem-porten. För t ex ADSL är det däremot Ethernet som gäller, och vill man inte hamna off-line så måste man ha någonstans att ansluta nätverkskabeln...

Vi var en hel del som passade på att handla när det plötsligen uppenbarade sig en lösning för att ansluta alla 16-bit Atari-datorer till nätverk via Ethernet. Resultatet blev att den parallellports-adaptor som det hela byggde på snabbt tog slut. Utvecklingen går fort i datavärlden och när en produkt funnits ute ett tag är det inte ovanligt att den redan gått ur produktion. Tyvärr hade adaptorn slutat tillverkas så när restlagret var förbrukat fanns inte mycket mer att göra.

Det behövdes alltså en ny lösning på problemet att få Atarins dangle-port att "prata Ethernet" och även den här gången är det en tysk som ligger bakom, Dr. Thomas Redelberger. Det han gjort är att utveckla en egen prototyp till en adaptor som gör det möjligt att plugga in ett pc-nätverkskort av ISA-typ. Han har också tagit fram drivrutiner så att STinG och MagicNet kan använda kortet. Norrmannen Odd Skancke har hjälpt till med en drivrutin till Mint.

När så engelsmannen Lyndon Amsdon hoppade på projektet blev det möjligt för envar att skaffa den nya adaptorn. Ursprungligen tänkte sig Redelberger det hela som ett gördet-själv-paket och han har också lagt ut både kretskortsdia-gram och all källkod till drivrutinerna på Nätet, så man kan bygga allt själv om man vill och klarar av ett sådant projekt. Lyndon Amsdon tog sig an att börja tillverka adaptorn i små serier och även sälja den komplett med låda och lämpligt ISA-kort.

Ett sådant tillfälle kan man inte låta gå sig förbi så nu i höstas beställde jag en adaptor för att ge ännu en av mina TT-datorer Ethernet-anslutning. Amsdon har PayPal-konto så betalningen var lätt ordnad. Bara att öppna ett eget gratis PayPal-konto och koppla det till Visa-kortet för att skicka pengar utan några extra avgifter.

När så paketet dök upp efter ett par veckor (Amsdon för-

söker alltså klumpa ihop beställningar och bygger när det behövs, verkar det) var det med viss spänning jag inspekterade innanmätet. Eftersom jag är lite lat av mig så beställde jag en helt komplett version med låda och allt. Och visst, där fanns en svart låda med en utstickande flatkabel till ett litet kretskort som passar i cartridge-porten. På lådans kort-sida en utskärning där det gömda ISA-kortet sticker fram med Ethernet-kontakt och tillhörande lysdiod gör det hela komplett. Det behövs ingen extra nätadaptor utan drivspänningen tas från datorn via cartridge-portanslutningen.

Kopplade genast in adaptorn på min ena TT och provade med STinG och fann till min besvikelse att det var helt dött. Jodå, jag hade haft datorn avstängd när jag monterade kontakten i cartridge-porten. Gör man det med påslagen nätspänning kan det lätt få katastrofala följder, nämligen...

Dags att plocka fram Stacyn som ju egentligen är en helt standard ST med TOS 1.04 fast med LCD-skärm. Här visade det sig fungera bättre. Bara att lägga in drivrutinen ENEC.STX i STING-mappen och starta om datorn. STinG hittade genast ISA-kortet och visade dess MAC-adress i STinG Ports-CPX:en. Efter att jag lagt in lämplig IP-adress och satt "Ethernet" som Default Gateway i ROUTE.TAB så var jag igång och kunde surfa iväg via den nya Ethernet-adaptorn.

Nu var ju tanken med köpet att förse min vanliga arbets-TT med Ethernet. Stacy i all ära men snabbt nätverk går liksom bättre ihop med TT:ns betydligt vassare prestanda. En sökning på Google gav vid handen att jag inte var ensam om problemet. Tydligt är det något timing-problem som visar sig när EtherNEC-adaptorn körs på en TT. Flera stycken rapporterade att det fungerade på vissa maskiner men inte på andra.

Dags alltså för en utförlig undersökning av om EtherNEC ändå kunde fås att fungera med någon av mina TT-maskiner. Rätt tidsödande och närmast förvirrande skulle det visa sig. Efter en mängd fipplande med alla möjliga modifieringar av konfigurationer av i vilken ordning program och moduler startar så är jag nu rätt övertygad om att just timingen mot ISA-kortet är väldigt snäv.

Som vanligt i Atari-sammanhang är ordningen i AUTO-foldern det första man brukar testa att ändra. När STING.PRGM startar så laddar den i sin tur in alla .STX-moduler i STING-mappen. Dom är i själva verket små program dom också, så man kan alltså välja i vilken ordning dom startar genom att sortera den fysiska ordningen i mappen precis som i AUTO.

STinG påverkas faktiskt också av i vilken ordning CPX-modulerna till kontrollpanelen kommer igång. Man måste t ex se till att SERIAL.CPX startar innan Ports Setup. Annars lägger STinG beslag på serieportarna och då kan inte SERIAL.CPX ställa in porthastigheter etc. Man bör alltså kolla i vilken ordning modulerna ligger i CPX-mappen även om det strängt taget torde sakna betydelse annat än för just serieportarna. Har man ingen desktop som kan visa filerna osorterat så får man i värsta fall helt enkelt flytta hela mappen till en annan plats, skapa en ny CPX-, AUTO- eller STING-mapp och kopiera in filerna i önskad körordning. Det finns också diverse hjälpprogram på Nätet för foldersortering. Har man Xboot så går det där med. Självt använder jag den förträffliga desktop-ersättaren Neodesk för sådana här övningar, bara att dra omkring filerna i fönstret så modifieras ordningen.

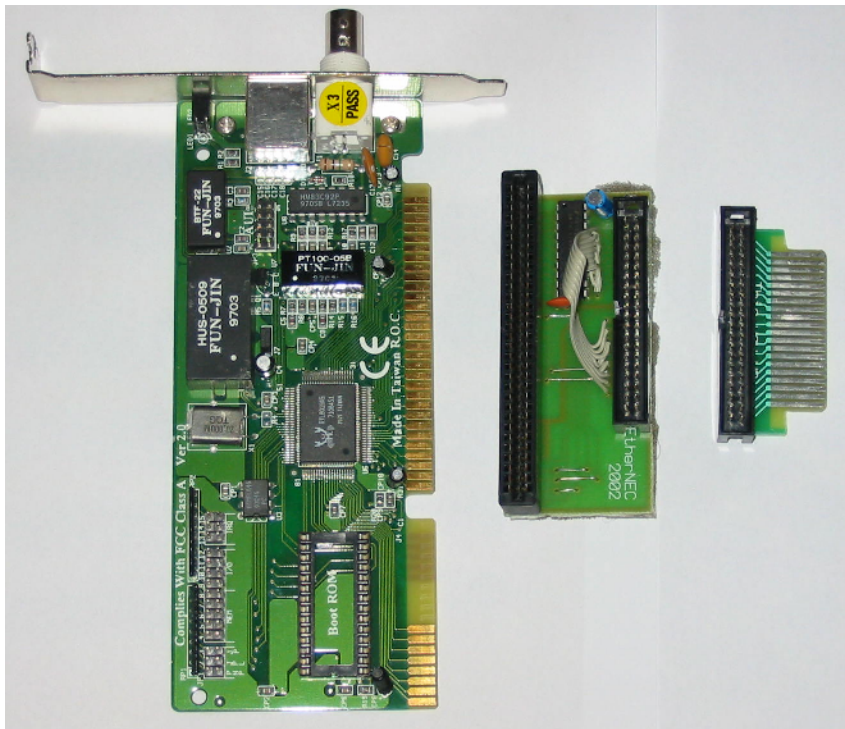
STX-modulerna är som sagt egentligen körbara programfiler och på en TT finns ju både ST- och TT-RAM. Genom att manipulera några flaggor i ett programs inledande header kan man styra vilken typ av RAM det ska köras från. Bättre desktop-ersättare brukar ha med detta när man visar information för en programfil och då fungerar det faktiskt också för STX-modulerna.

Den kritiska modulen är förstås ENEC.STX som är själva drivrutinen för Ethernet-adaptorn. På min "arbets-TT" visade det sig fungera helt perfekt med ENEC.STX allra sist i STING-mappen och med bägge TT-RAM-flaggorna satta. Detta dock bara under Magic. Med samma upplägg under TOS eller Geneva däremot helt dött. Det följer också med en variant (ENEC3.STX) som ska vara optimerad för M68030 men den fungerade inte bra alls under Magic. Kanske gör den sig bättre på en Falcon...

När jag provade en annan TT så fick jag det att fungera rätt hyggligt med ENEC3.STX och under TOS men inte Magic! Klart skumt alltså och långt ifrån tillfredsställande. Tyvärr

har Redelberger tydligen bara en ST själv och ingen TT att prova på. All källkod till drivrutinerna finns dock medskickade i programpaketet så är man bara ägare till Dev-Pack2 är det bara att debugga själv.

Hur märker man då om det fungerar eller inte? Det följer med några testprogram som pratar direkt med kortet utan att ta omvägen via IP-stacken, som alltså inte får vara igång under detta moment. Det första man testar är om man kan läsa av kortets MAC-adress med testprogrammet. Obser-

Innehållet i den "svarta lådan". Från vänster nätverkskortet, anslutningen till kortet och cartridge-kontakten.

vera att det kan löna sig även här att prova från TT- eller ST-RAM och under olika operativsystem om man har tillgång till det.

När väl testprogrammet fungerar är det dags att installera alternativt aktivera IP-stacken. Kolla först att stacken lyckats läsa in kortets MAC-adress rätt. För STinG ska den synas i "STinG Ports Setup" där den nya porten "Ethernet" finns efter att ENEC.STX laddats.

Är allt väl så långt är det dags att testa med Ping mot maskinen i andra änden av tp-kabeln. Nu testas både sändning och mottagning av paket. Får man alla paket i retur så har man lyckats få Ethernet-kortet att fungera. Om det inte verkar fungera så kan man ta en titt på statistiksidan i dialern. Klicka på knappen "Internal" och välj istället "Ethernet" i DIALER.APP. Här visas både antal sända och mottagna paket men även om några ingående paket har ratats av IP-stacken. Just droppade returpaket har jag råkat ut för när EtherNEC-kortet "nästan" fungerat. Har man en Windows-pc på samma nätverk så är det dock helt normalt med ingående paket som inte IP-stacken förstår. Den försöker nämligen med jämna mellanrum hitta andra Windows-maskiner genom att skicka ut paket enligt ett alldeles eget litet

protokoll som STinG inte alls vill vara med på. Resultatet av detta beteende blir lite droppade inpaket då och då.

Dr. Redelberger talar om att det finns risk för att adaptorns databuss överlastas om man har ett för stort "mottagnings-fönster" (RWIN) i IP-stacken. Jag har provat ändå med ett rejält tilltaget RWIN i STinG och mycket riktigt, någon enstaka gång råkat ut för att adaptorn slutar ta emot paket helt plötsligt. För att komma igång igen så avaktiverar man bara Ethernet-porten i "STinG Ports Setup", klickar OK, öppnar den igen och aktiverar på nytt. Efter denna lilla operation så rullar det hela normalt igen.

RWIN är alltså en slags mellanlagring av inkommande TCP-paket innan dom blivit slutgiltigt bekräftade som mottagna. Eftersom det tar tid för själva bekräftelsepaketen så snabbar detta upp hela förbindelsen. Ju längre bort den andra sidan befinner sig och ju snabbare (i bits/sek) uppkoppling man har desto större bör RWIN vara.

Låt säga att det tar 0.5 sek för ett paket att gå från avsändare till mottagare och att du har en 500 kbit/sek ADSL-lina. Då tar det alltså minst 1 sek innan avsändaren kan få tillbaka bekräftelsen på att första paketet kommit fram. Under denna sekund hinner alltså mottagaren få ytterligare 500 kbit = 62 kByte data i bästa fall. Så genom att sätta RWIN så stort att allt ryms så riskerar man inte sämre prestanda över stora avstånd. Paketet är vanligen max 1500 bytes stora (MTU) varav 40 går åt till pakethuvudet. Återstår alltså 1460 bytes (MSS) som hamnar i RWIN. Det är alltså lämpligt att låta RWIN vara en jämn multipel av MSS och i det här fallet t ex 62780.

Nu blir det som sagt lätt strul med EtherNEC och stort RWIN och dessutom är det inte så ofta man har Ping-tider

på över sekunden men det är enkelt att ända dom här inställningarna i STinG. Allt finns i "STinG Internals"-CPX:en under "TCP Settings". Märker man att all pakettrafik plötsligen upphör så har kortet säkert hängt sig. Jag har märkt att det också beror på hur snabb förbindelsen i övrigt är. Körde över en 10 Mbit och plötsligen kraschade EtherNEC så fort jag försökte hämta ett lite större mail. Med min 0.5 Mbit ADSL hemma däremot, inga som helst problem för det mesta. På senare tid har det dock tilltagit något så nu är jag nere i ett 11680 bytes och då uteblir hängningarna.

Det finns alltså två invändningar mot EtherNEC, hängningar vid stora RWIN och att man inte kan garantera funktionen med TT-datorer. I mitt fall sitter det dock just på en TT och används dagligen och hur bra som helst under Magic med både STinG och MagicNet.

I övrigt är EtherNEC det perfekta tillbehöret för den som vill förgylla sitt nätverk med en Atari. Har man t ex ADSL och en NAT-box är det bara att plugga in kabeln, ge adaptorn en statisk IP-adress och så är man igång. Däremot finns det ingen DHCP-klient (till STinG iallafall) så att använda enbart en Atari ihop med Telias/Skanovas ADSL eller ComHem fungerar inte eftersom man behöver DHCP för att få sin dynamiska IP-adress. Dom har också ett slags inloggningssystem som kräver en webbläsare med Javascript. Jag har inte testat om Adamas-browsern fixar detta men man vet ju aldrig...

Ett komplett EtherneC-paket kostar ungefär 750 kr från Lyndon Amsdon inklusive porto och allt. Kan ju tyckas mycket när man får ett pc-kort för 250, men då ska man ha klart för sig att det rör sig om små serier och här ingår en särskild låda plus kabel med anslutning till cartridge-porten.

Faktarutan

Ethernetanslutning för cartridge-porten som självbygge eller färdig produkt

Fördelar: Välbyggd och enkel att koppla in

Nackdelar: Problem med vissa TT och ibland tendenser till hängningar om den körs för hårt (kan konfigureras bort)

Pris: £45 (färdigbyggd exkl. porto)

Betalningssätt: PayPal eller traditionell kontantöverföring, men inte kreditkort

Passar till ST, Falcon och även TT med reservation för vissa exemplar (se artikeltexten!)

Fungerar med tcp/ip-stackarna STinG, MagicNet och MintNet

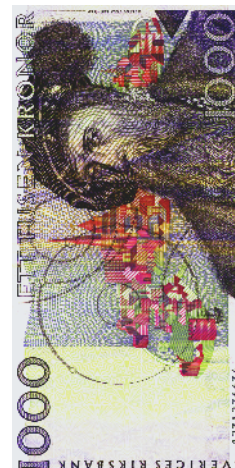
Tillverkare: Lyndon Amsdon, England (bindon@madasafish.com)

Hemsida: <http://hardware.atari.org/ether/>

Beskrivning: <http://home.arcor.de/thomas.redelberger/> (Inkl. drivrutiner för STinG och MagicNet)

MintNetstöd: <http://assemsoft.atari.org/ne2k/> (M68020+)

Handla Atari-prylar

Av Kenneth Medin
kennethm@tripnet.se

Det är länge sedan man kunde slinka ner till närmaste datafirma eller t o m varuhus för att skaffa Atari-tillbehör. Numera får man nöja sig med att möjligen hitta en skrivarkabel som passar på dessa ställen. Ändå är det inte helt hopplöst om man vidgar sina vyer lite. Det finns faktiskt goda möjligheter på begagnatmarknaden, även i Sverige men framförallt om man vågar sig på att göra affärer internationellt.

Det som bjuder mest motstånd när man handlar med utlandet är hur man ska överföra pengarna på ett enkelt och säkert sätt. Dessutom tillkommer kostnader för kontantöverföringen och det porto som också måste till när själva varan skickas. Risken att man ska bli lurad ökar förstås också när den man handlar med befinner sig långt bort i främmande land.

Det finns olika varianter av överföringar som bankerna kan hjälpa till med. Tyvärr är detta både komplicerat och dyrt och fungerar alltså inget vidare för dom mindre summor det ändå rör sig om när man handlar med begagnade Atari-prylar eller vill registrera shareware. Lyckligtvis finns det alternativ som man kan ta till utan att bli utfattig på kuppen.

Ska man kanske bara skicka max en hundring så kan man förstås chansa och stoppa sedeln i ett vanligt kuvert och lägga på brevlådan. Detta är naturligtvis allt annat än säkert och åtminstone i vissa länder dessutom olagligt. Genom att lägga ett annat papper runt själva sedeln minskar väl risken att någon tar den på vägen, men brevet kan fortfarande komma bort och då har man bara sig själv att skylla.

När man skickar sedlar så växlar man förstås själv in beloppet i det lands valuta som man ska handla med. FOREX t ex fixar detta enkelt, och rör det sig om Euro så kan det rent av gå att ta ut direkt i vissa bankomater.

Ett betydligt bättre sätt att skicka sedlar är genom Postens olika tilläggstjänster. För inte alltför stora belopp räcker det att välja rekommenderat brev. Försändelsen är då försäkrad

och dessutom tvingas mottagaren hämta ut brevet och godkänna att han mottagit det med sin namnteckning. Enda svagheten är att man betalar i förskott och alltså i slutändan ändå måste kunna lita på att säljaren verkligen skickar varorna. Rekommenderat brev skickar man genom att helt enkelt lämna in det hos närmaste Post-ombud. Det kostar runt 60 kronor men blir ändå vanligen billigare än vad bankerna vill ha i ersättning. Det fina är att man kan skicka pengar till vem som helst utan att mottagaren behöver ha någon bankkontakt eller liknande.

Har man ett VISA-kort kan man förstås försöka med det direkt, men en annan intressant betalningsform finns numera under namnet **PayPal**. Här kopplar man sitt VISA-kort till en tjänst som sedan sköter om betalningar till andra PayPal-abonnenter. Det enda man behöver veta är mottagarens epostadress. Det hela är kostnadsfritt sånär som på en mindre avgift på det skickade beloppet. Att använda kreditkort på Nätet har ju sina risker men tack vare PayPal minskar den avsevärt eftersom mottagaren aldrig kommer i direkt kontakt med ens kreditkortsnummer. Ett tips kan ändå vara att inte ha hela förmögenheten liggande på det konto kreditkortet är kopplat till. Om någon obehörig trots allt lyckas dra pengar från ditt konto så har du då ändå kontanter att röra dig med under tiden som banken utreder och rättar till felet.

Vill man ändå hålla sig inom landet så finns det några platser på Nätet där privatpersoner säljer diverse saker. En där det inte sällan säljs Atari-datorer är **blocket.se**. Man matar helt enkelt in sökordet "Atari" och hoppas att det

kommer upp något intressant. Säkra är att söka på alla kategorier eftersom folk inte alltid lägger in sina annonser där dom bör vara. En och annan träff på "Katarina" kan det förstås bli men vem vet, hon kanske är trevlig hon med... Sen får vi naturligtvis inte glömma SAK:s eget forum där medlemmar och andra kan lägga in annonser. En som ofta har hårdvara på lager och brukar husera i forumet är **Bengt Adolfsen** i Norrköping.

Men som sagt, lyfter man blicken utanför Sveriges gränser så öppnar sig större möjligheter att hitta det man söker. Redan i Danmark finns fortfarande **Indigo2** kvar, även om hans sortiment tunnats ut en hel del genom åren. Dock alltid värt att höra sig för eftersom han har ett svenskt postgirokonto så man slipper krångla med utländska valutor.

Indigo2 I England hittar man "**Barrie at Key-change Music**" som verkar ha mycket Atari-relaterat på lager. Behöver du en komplett Mega STE eller TT så är han värd att testa. Själv köpte jag en annars sällsynt Link 97 HD-adaptor av honom för ett tag sedan. Han har förvisso en hemsida men där finns ingen förteckning över vad han säljer. Bäst alltså att maila och fråga om han har det du söker. Letar man efter Cubase eller Notator så är han ett säkert kort. Räkna dock inte med att göra några fynd prismässigt. Han begär inga fantasipriser men så särskilt billig är han inte. Inga kreditkort eller PayPal gör att det är enklast att skicka Pund-sedlar när man gör affärer med honom.

Allas vår **Nick Harlow (16/32 Systems)** som alltid brukar komma till NAS med hela bilen full av varor får man inte glömma. Hans sortiment finns på webben men ofta kan han ha annat till salu också. Han fokuserar på diverse dataspel till ST och även konsoller. Känner du behov av en Jaguar så vänd dig till honom. Den smarte passar på och besöker NAS och handlar av Nick där. Söker man något speciellt så mailar man honom några veckor innan NAS så han vet vad han ska ta med. Väldigt bekvämt att handla direkt över disk för en gångs skull. Nick tar kreditkort så med VISA-kortet välfyllt är det bara att börja spendera av hjärtans lust.

Över i USA finns några envisa handlare med gott om Atari-prylar. **Best Electronics** har ett överväldigande sortiment i

sin katalog på Nätet. Söker du t ex specialkretsar till din Atari och är beredd att betala en del så vänder du dig dit. Här finns också kompletta datorer till rätt höga priser. Observera dock att amerikanska tangentbord ser annorlunda ut med en tangent mindre än vad vi är vana vid i Europa. Även skillnaden i nätspänning (110 Volt) bör man hålla ett öga på.

Bravo Sierra Computers (också i USA) har mängder med begagnade program och tillbehör, både till 8-bitars och ST-kompatibla datorer. Han tar inga kreditkort men det löser man elegant med några dollar-sedlar i ett rekommenderat brev. När jag handlade med honom gav han ett mycket seriöst intryck och beställda varor skickades snabbt med flygpost.

Bravo Sierra Computers

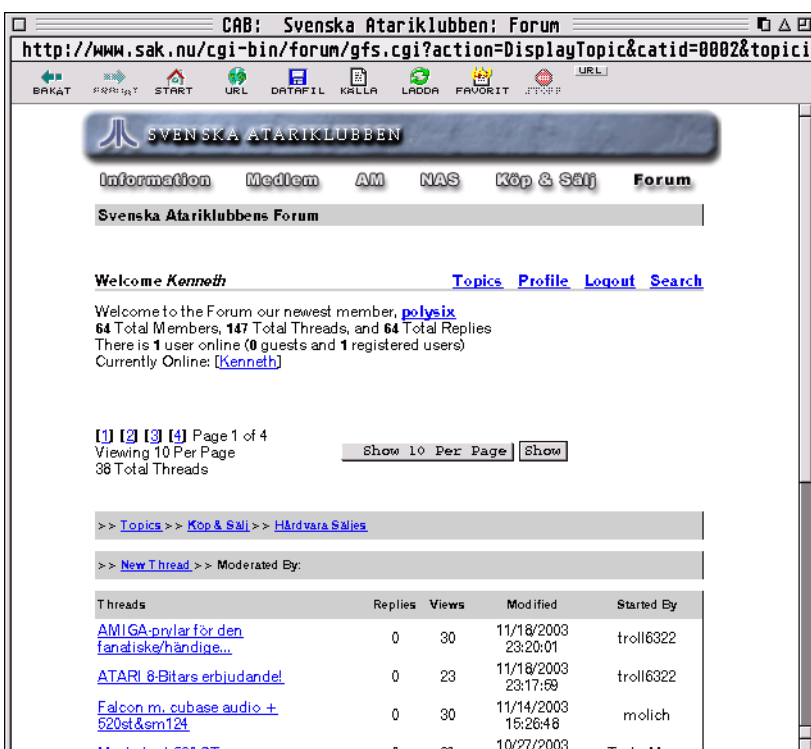
Behöver man en komplett uppsättning program för att hantera sin CD-spelare eller brännare så finns modern programvara från **Anodyne Software** i Kanada. Han har också på senare tid köpt rättigheterna till hårdiskverktyget **Diamond Edge** och redan kommit ut med nya förbättrade versioner. Han har både uppgraderingar och kompletta versioner till salu, så alla med hårdisk borde passa på och stödja hans verksamhet.

Dan Wilgas Gribnif Software med flaggskeppen **Geneva** och **Neodesk** finns

också kvar och går att beställa ifrån. Han utvecklar i och för sig inte sina produkter vidare men vill man köpa så finns grejerna i lager. Ska också påpekas att om man sitter med en gammal version av **Geneva** eller **Neodesk** så finns gratis uppdateringar att hämta från hans hemsida. Allt man behöver är en originaldiskett (eller kopia av) som man sedan patchar till senaste version.

Gribnif Software

Tillbaka i England så har **Lyndon Amsdon** försäljning av några intressanta produkter. Han konstruerar själv helt nya tillbehör och tillverkar dessa i små serier. Hans Ethernet-adaptor till cartridge-porten har jag skaffat själv och den fungerar alldeles utmärkt. Hans senaste projekt är en färdigbyggd version av Eiffel. Det rör sig om en adaptor som gör det enkelt att ansluta ett pc-tangentbord och dito mus till

Atarins tangentbordsanslutning. Det går också att via medföljande programvara konfigurera vilka tangenter som ska göra vad och så vidare. För datorer med separat tangentbord (Mega, TT) är det bara att ansluta direkt, men med en enkel modifiering går den även till ST och Falcon. Lyndon Amsdon har PayPal så för den med ett kreditkort kopplat till PayPal är det bara att slå till.

Tyskland kom ju att bli det land där Atari-datorer verkligen slog igenom på bred front för annat än bara spel. Följdaktligen finns där en lite bredare begagnatmarknad att söka på och man hittar också en hel del dyrare utrustning som TT-maskiner med laserskrivare, grafikkort, flatbäddsscannrar

att titta in med jämna mellanrum och kolla om det dykt upp något intressant sen sist.

Två veteraner på pro- också i Tyskland. Heidelberg säljer gramvaror med ope- som flaggskepp.

hemsida med utförliga beskrivningar men även här är det tyska som gäller. Alla deras program levereras dessutom endast med tysk manual så förstår man ingen tyska alls kan det bli besvärligt. Dock har en hel del översatts till engelska men dom versionerna går inte att köpa i Tyskland eftersom

gramsidan hittar man **Application Systems** i fortfarande sina pro- rativsystemet Magic Dom har förstås en rättigheterna till översätt- ningarna finns i England. Lägg till detta att dom engelska versionerna ofta inte hunnit med när det kommit nya versioner så inser man att lite elementär "datatyska" är bra att ha i bagaget. Det finns iallafall några engelsmän som jobbar vidare på översättningar av själva programmen. Så har t ex senaste Magic fått engelsk språkdräkt.

Hur står det då till med det ärevördiga flaggskeppet **Calamus**? Jo, även där har samma engelsmän gjort en omfattande insats och översatt allt inklusive manualer till engelska. Bara att knalla in på Invers hemsida och beställa både

och så vidare.

Ebay har man kanske hört om och dom finns förutom i USA just också i bl a Tyskland. Det rör sig helt enkelt en webbplats där vem som helst kan bjuda ut olika varor till auktion. Sen går intresserade köpare bara in med en webbläsare och bjuder upp till det pris man tycker varan är värd. Den amerikanska Ebay har förvisso också en del Atari-prylar men mest enklare grejer som före detta dataspelare vill göra sig av med. På den tyska varianten däremot brukar det finnas gott om intressanta objekt för hugad spekulanter. TT-maskiner med tillbehör är inte helt ovanliga och jag har faktiskt själv varit med och bjudit på en Hades vid ett tillfälle. Dock försigår allt på tyska, så är man helt anglicaniserad kan det bli lite problem...

En annan tysk site är **fachmarkt.de** som specialiserat sig på begagnade Atari-saker och kan ha både det ena och det andra på lager. Men, som alltid när det gäller begagnat så varierar tillgången från tid till annan. Man gör alltså bäst i

program och manualer. Den sparsamt lagde kan t o m ladda hem komplett manual som PDF alldeles gratis. Calamus finns numera alltifrån light-version för under tusenlappen (fullt fungerande 30-dagarsdemo kan laddas hem) till det fullständiga paketet för uppåt 20 000 kr! Observera dock att redan Calamus Light ändå är ett rätt "tungt" program. Duger t ex alldeles utmärkt till att sätta Atarimagasinet i. Dock är det lite tungt även i hårdvarukrav. Minst en Falcon eller TT krävs för att få igång det. Å andra sidan kan man även köra exakt (sic!) samma program på en rätt medioker pc parallellt med 100% kompatibilitet gentemot Atari-versionen.

EU stödjer registrering av sharewareprogram för Atari!

EU är bra för Atari! Ja, det är kanske lite lustigt att tänka sig att EU-medlemskapet har en positiv inverkan för oss som använder Atari. Men så är det faktiskt. Reformen, som vid det här laget inte är ny, gäller avgifterna i samband med pengaöverföringar mellan EU-länderna. Det var förra året som regeln trädde i kraft, som innebär att det inte får kosta mer att föra över pengar mellan EU-länder som det kostar att föra över pengar inom det egna landet.

Det innebär, att från att ha kostat ungefär 100-150 kronor att registrera ett sharewareprogram i ett annat EU-land, kostar det nu från 2 kronor, Postgirot, till några tiar hos de andra bankerna. Med de gamla avgifterna kunde man ju råka ut för att bankernas avgifter var högre än registreringen av programmet. Något som definitivt inte kändes bra. När det nu dessutom är så enkelt att sköta bankaffärer via Internet, är det inte längre bara billigt, utan även mycket enkelt att registrera sharewareprogram.

Det enda, för det mesta, som man behöver veta är namnet

på mottagaren, mottagarens bank, bankens BIC-kod och mottagarens IBAN-kontonummer.

Vad är då IBAN-kontonummer? I och med EU så har bankerna i unionen arbetat fram ett nytt kontosystem, som skall göra det enklare, säkrare och billigare att göra pengaöverföringar inom EU. Man kan enkelt säga, att nu när bankerna inte längre får ta betalt för pengatransaktionerna, så har de skyndat sig att ta fram ett system som är så billigt som möjligt att administrera. Informationen som IBAN-kontonummret innehåller, är en landskod, bank-id-nummer (clearing nummer) och användarens kontonummer. Detta innebär att ALLA bankkonton automatiskt har ett IBAN-kontonummer. Det är alltså inget man ansöker om. Det har alla fått helt automatiskt. De flesta banker har dessutom lagt ut kundernas IBAN-kontonummer på användarnas personliga Internetsidor, så är man osäker på vilket IBAN-kontonummer man själv har, är det bara att logga in på sin Internet-bank och kolla. Nu finns det alltså inga hinder längre.

Registrera mera! hälsar Jonas Möller Nielsen

Faktarutan

Dom säljare som nämnts i artikeln listas nedan. Naturligtvis finns det ytterligare ett relativt stort antal inköpsställen världen över...

Blocket: <http://blocket.se/>

SAK:s webforum: <http://sak.nu/forum/>

Bengt Adolfsson: mail: bebbe__adolfsson@hotmail.com tel: 0704-061105

Indigo2: <http://www.indigo2.dk/> mail: index@indigo2.dk

Vermundsgade 12, DK-8260 Viby J, Danmark tel: +45 87 34 10 30, fax -70

Keychange Music: <http://keychange.co.uk/> mail: barrie@keychange.co.uk tel: +44 (0) 1925 266120

16/32 Systems: <http://www.1632systems.co.uk> mail: nick@1632systems.co.uk

35 Northcote Road, Strood Rochester, Kent ME2 2DH, England tel: +44 (1) 634 710788

Best Electronics: <http://best-electronics-ca.com/> mail: bestelec@concentric.net

672 Commercial Street, San Jose, CA 95112, USA tel: +1 (408) 278-1070

Bravo Sierra Computers: <http://www.aracnet.com/~atari/> mail: atari@aracnet.com

tel: +1 (503) 256-9974

Anodyne Software: <http://anodynesoftware.com/> mail: info@anodynesoftware.com

6 Cobbler Court, Ottawa, Ontario K1V 0B8, Canada

Gribnif Software: <http://www4.pair.com/gribnif/> mail: gribnif@pair.com

Gribnif Software, P.O. Box 779, Northampton, MA 01061-0779, USA tel: +1 (413) 532-2434

Lyndon Amsdon: <http://hardware.atari.org/>, mail: bindon@madasafish.com

Ebay Tyskland: <http://ebay.de>

Atari Fachmarkt: <http://www.atari-fachmarkt.de/> mail: info@atari-Fachmarkt.de

Peter Denk, Sandkamp 19a, D-22111 Hamburg, Tyskland tel: +49 (0) 40-651 88 78

Application Systems: <http://application-systems.de/> mail: kontakt@application-systems.de

Pleikartsförsterhof 4/1, 69124 Heidelberg, Tyskland tel: +49 (0) 6221-300002

Invers Software: <http://calamus.net/> mail: sales@calamus.net

Alter Postweg 6, D-49624 Lönningen, Tyskland tel: +49 (0) 5432-92073

Dela skrivare med MiNT

Av Jonas Möller Nielsen
jonas.moller.nielsen@bioagua.se

Första gången jag hörde talas om printerserver, så sa det mig inte så mycket. Jag tänkte mer på en dator i ett nätverk som skötte utskriften från de övriga datorerna i nätverket. Vilken nytta har jag av det som privatperson? tänkte jag. Först nu, flera år senare, så har jag skaffat en printerserver.

I flera fall kan en printerserver mycket väl vara en dator som står i ett nätverk och som sköter nätverkets utskrifter. Men det kan även vara en liten manick som man kopplar direkt på skrivarens parallell-port. Det är en sådan som jag skaffat. I mitt fall är det en D-Link DP-301P+ (bild ovan). Den är ganska liten, bara ca. 10 cm lång och något bredare än centronics-porten på skrivaren. Printerservrar av den här typen är helt oberoende av skrivare och dator för att fungera och kostar från 600-1000 kronor för de enklare modellerna. Det finns även mer avancerade printerservrar som kan sköta flera skrivare, t. ex. om man har en färgskrivare och en laserskrivare.

Printerservern kopplas alltså direkt till skrivarens parallell-port. Den andra änden kopplas till det lokala Ethernet-nätverket, d. v. s. den kopplas in i hubben eller switchen/routern. Eftersom printerservern kopplas till nätverket har den även en nätverksadress, och alla utskrifter går nu via nätverket istället för via datorns parallell-port. Vad skall nu detta vara bra för? kanske du undrar. Jo, fördelarna är flera:

- flera datorer i nätverket kan använda samma skrivare. Det är ju nuförtiden ganska vanligt att man har fler än en dator hemma och det kan då vara praktiskt att inte behöva köpa en skrivare till varje dator eller att behöva koppla om parallell-kabeln varje gång.

- Till skillnad mot en datoriserad printerserver, behöver bara den datorn vara påslagen som man vill skriva ut från. I system där man har en dator som fungerar som en printerserver, måste den datorn vara påslagen också, för att utskrifterna skall fungera. Med en printerserver direkt vid skrivaren, behövs inte detta.

- Utskrifterna går oftast fortare, åtminstone från en Atari, eftersom printerservern har eget internminne och buffrar utskrifterna.

Hårdvaruinstallation

En printerserver är mycket lätt att använda, särskilt med Atari och MiNT-Net:

- 1) Anslut printerservern till skrivarens parallell-port.
- 2) Anslut en nätverkskabel mellan servern och hubben/switchen/routern.

Flera printerservrar konfigureras via en web-läsare, men tyvärr kräver vissa av dem Java-script och det finns ju tyvärr ännu inte till Atari. Det blir alltså till att konfigurera via en annan maskin, t.ex. Windows, Mac OS eller Linux. Nu är standardinställningarna oftast fullt tillräckliga, och om man inte behöver ändra på IP-adressen, kan man använda sig av fabriksadressen.

Mjukvaruinstallation

Atari MiNT 98

- 1) Starta web-läsaren.
- 2) Gå in på administrationssidorna för MiNT 98.
- 3) Klicka på Drucker-ikonen.
- 4) Ange printer servrens IP-adress (står i bruksanvisningen, så vida du inte har ändrat adressen).
- 5) Ge printerservern ett namn. Ge det förslagsvis ett namn på max 8 tecken, t.ex. för HP Laser Jet 1200 (hplj1200).
- 6) Aktivera.
- 7) Starta om datorn.
- 8) Om WDialog inte är startat, starta WDialog.
- 9) Gå in i kontrollpanelen och klicka på Drucker-ikonen (se bild nästa sida).

10) I WDialog-rutan, klicka på **Anschluss**.

11) Välj **File**.

12) Ange följande sökväg: `u:\pipe\<namnet på printerservern>` t.ex. `u:\pipe\hplj1200`. Observera att namnet på skrivaren **INTE** syns i filväljaren. Det måste skrivas in manuellt, men det fungerar.

13) Klart.

Windows XP

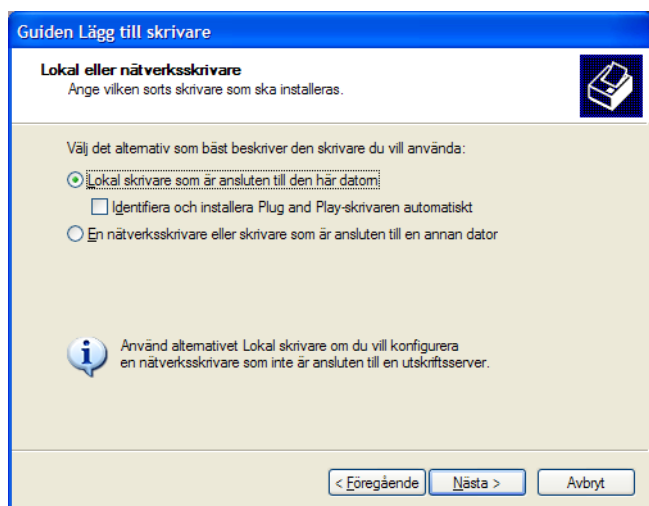
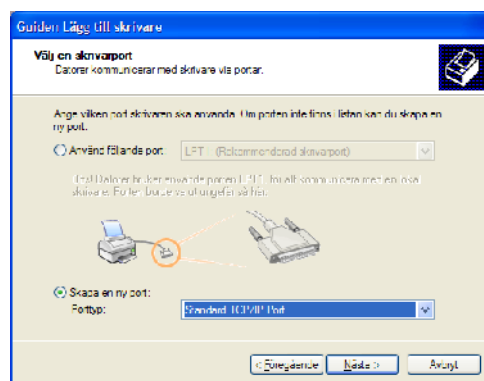
1) Starta wizarden **Lägg till en skrivare**.

2) Välj alternativet **Lokal skrivare**.

3) Välj **TCP/IP**.

4) Ange **IP-adressen** och ett **namn**.

5) Klart.

Max OSX

1) Gå in under **äpplet**.

2) Välj **Systeminställningar**.

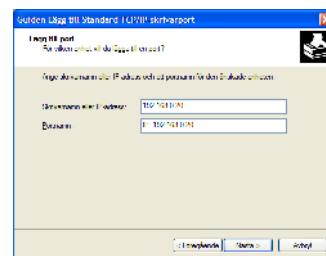
3) Välj **Skrivare & fax**.

4) Välj **Ställ in skrivare**.

5) Välj **Ange skrivare från skrivarlistan**.

6) Ange **IP-utskrift**, skriv in skrivarens **IP-adress** och välj **skrivarmodell och modellnamn**.

7) Klart.

*Av Kenneth Medin
kennethm@tripnet.se*

AtariMagasinet

SAR:s medlemstidning Årgång 10 Nr 2, 1995 April Pris 35:-

Logic
Soundsurfer
Twilight
ST-Guide
Filsystem under MINT

AtariMagasinet nr 2-2005

ombyggnad i din dator. Det låter värre än vad det är faktiskt. Är man lite händig och har grejat lite själv innan skall det inte vara några problem att få ihop. Varför måste man göra detta, kanske någon undrar. Jo, det beror på att för att du skall kunna få 28800-connect så måste din RS-232 port vara snabbare än 28800. På Mega STE/TT/Falcon kan man köra ända upp till 1 15200 baud på modem2-porten. Vår vanliga ST klarar bara 19200 och det man då gör är att man klockar om MFP:n som styr porten, och låser den i 38400 baud.

Det finns dock lite fler saker att tänka på som jag själv rådde ut för. Eftersom modenmen som regel även är utrustade med fax kräver modemmet att porten skall vara låst i 19200 för att den skall kunna skicka eller ta emot fax. De första utav de här hårdvaru- ombyggnationerna kunde endast låsa porten i 38400 baud. Alltså kunde man inte längre påverka portens hastighet utan den var alltid låst i 38400. Detta medförde att man inte kunde använda faxdelen i modemmet. Tilläggas bör väl att inte alla faxmodem kräver att man skall sänka portens hastighet.

Då var det en dansk SysOp vid namn Flemming B Nielsen som satt och grunnade lite på detta problemet och kom fram till en ombyggnad där man med hjälp av ett program kunde växla mellan 38400/origanlport. Detta gjorde då att man kunde köra för fullt på modemmet plus att man även kunde sända och ta emot fax med modemmet på ST:n. Så det är denna ombyggnaden jag kommer att berätta lite om eftersom jag själv har byggt in den i mina båda 1040 STE. Detta för att kunna köra mitt 28800- modem. Den ena av dessa datorer är BBS-datorn så den står och går 24 timmar om dygnet.

Bygghkomponenter

Vad behövs då för att bygga detta? Jo, du behöver en bit kretskort lämpligast av expri-menttyp med långsgående kopparbanor. Du behöver även lite kabel. I komponentväg så behövs 1 st 74LS93 samt 1 st 74LS157. Köp även en IC-hållare till varje krets. Det underlättar ifall du skulle behöva byta någon av kretsarna någon gång i framtiden. När du skaffat fram dessa saker är det bara att börja löda. Starta med att sätta dit IC-hållarna på kretskortet. Ett tips; sätt hållaren för 74LS157 så att dess ben 2 stämmer med ben 8 på hållaren för 74LS93. Kolla på ritningen så förstår du vad jag menar. Ta en borrh och kapa kopparbanorna mellan benen på IC-hållarna samt även där det skall vara kontakt mellan kretsarna. När du gjort det så är det dags att dra lite kablar mellan kretsarna. Titta på kopplingsschemat. Ett tips; försök att ha lite olika färger så du håller isär åtminstone + 5 volt och jorden.

När du tycker dig ha gjort allt färdigt och det ser bra ut går du igenom allt en gång till så att du är säker på att du gjort rätt. När du gjort det kan du trycka dit de båda kretsarna i IC-hållarna. Löd även dit kablarna som skall gå till MFP:n samt till MIDI ACIAN. Lagg sedan allt i en liten

komponentpåse i plast så att bara kablarna sticker ur den. På så sätt kan du lägga den på moderkortet utan att skapa någon kortslutning.

Då är det dags att ge sig på datorn. Plocka ur kretskortet så att du har alla kretsar fria. Det du gör då är att leta fram MFP:n och den heter MC68901 (den sitter lite olika placerad beroende på modell av ST). Nu kommer det stora ingreppet i datorn. Du ska klippa loss ben 16 från kretskortet på MFP:n, eller om du inte vill klippa av benet så får du kapa kopparbanan mellan ben 16 och ben 10 på undersidan. Det är bara att välja vilket alternativ du vill göra för kontakten mellan ben 16 och ben 10 måste kapas. Detta sedan ombyggnationen kommer ge MFP:n en ny signal till ben 10.

Efter du har kapat förbindelsen tar du en ohm-mätare (om du har någon) och kollar så att de inte har kontakt med varandra. Det du gör nu är att koppla kabeln från ben 1 på 74LS93 till ben 18 på MFP:n. Sedan tar du kabel från ben 3 på 74LS157 och löder fast den på ben 16 på MFP:n. Löd dem på ovansidan av MFP:n. Ta det försiktigt med värmen så du inte värmer sönder MFP:n. Tag sedan kabeln från ben 4 på 74LS157 och löd fast den på ben 10 på MFP:n. + 5 volt hittar du på ben 11 på MFP:n och jorden kan du sätta på ben 36 eller så sätter du den på något annat ställe där du har jord på kortet.

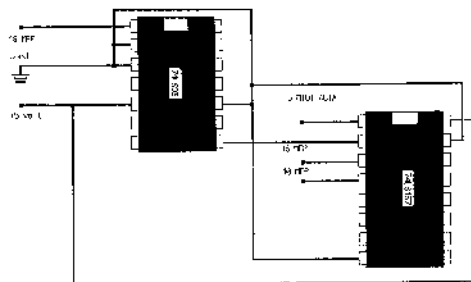
Till sist är det kabeln som skall kopplas till MIDI ACIAN. Det sitter två stycken av dessa kretsar nere i högra hörnet på moderkortet. De heter MC6850 och den första är för tangentbordet och den innersta är för MIDI porten. På den innersta sätter du då kabeln ifrån ombyggnaden till ben 5 på

den. OBS! Något som är mycket viktigt när du är inne och löder dit kablar på kretsarna är att du verkligen vet vilket ben som är vilket. På alla kretsar finns det en märkning i ena ändan, plus ett litet märke i ena hörnet. Detta märke visar ben 1 och du räknar alltid rakt ner och går över på andra sidan och räknar uppåt. Har du en krets med 8 ben så har du ben 1 längst upp till vänster och ben 16

längst upp till höger. Gör som så att innan du sätter igång lödar dit kablarna på kretsarna i datorn, tar du en blyertspenna och märker upp de benen som du skall löda dit saker på så hittar du lättare när du sitter och skall löda.

När det är klart

När du sedan har lött dit allt och det verkar vara riktigt så sätter du ihop din maskin igen. Det som kommer att hända när du startar datorn är att din RS-232 port är låst till 38400 baud. Har du ett modem som kan visa vilken DTE-hastighet du har testat du med att skriva AT\S och se om modemmet reagerar samt vad det visar för hastighet. Svarar modemmet som det skall så är det bara att testa och ringa till någon BBS som klarar 28800. Det som även behövs är en seriefix i automappen för att det skall fungera ordentligt vid filöverföringarna. HSmodem05 rekommenderar jag åter igen och terminalprogram som Connect supportar den om

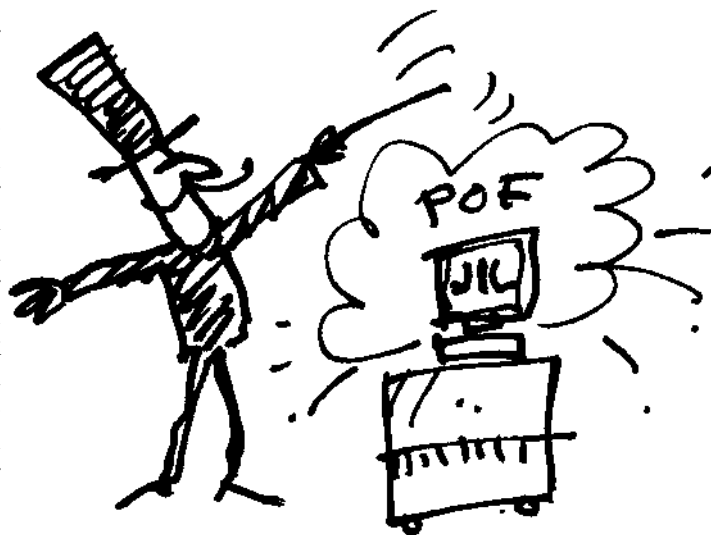

du ställer in att HSmodem skall supporta högre hastigheter och då kan du ställa in 38400 i Connect.

Originalfilen för denna ombyggnaden finns på detta nummers tidningsdiskett och det finns också ett program som heter SET19200.TTP. Har du ett faxprogram som ex. heter Qfax och du vill kunna faxes, lägger du SET19200.TTP i samma mapp som QFAX.PRГ och dubbelklickar på SET19200.TTP och får upp kommandoradsrutan. Där skriver du qfax.prg. Det som då händer är att den ställer om porten till 19200 och startar Qfax. När du sedan går ur Qfax så sätter den tillbaka porten till 38400. Vill du göra ett eget GFAhack för att ändra detta så kan du göra två små program för att växla mellan hastigheterna. För att sätta porten till 19200 i GFA gör du en SPOKE &HFFFC04,213 och för att sätta tillbaka den gör du en SPOKE &HFFFC04, 149. Allt som behövs är alltså en rad i GFA.

Skulle någon ha frågor om detta så skriv eller faxes till klubben eller ring klubbtelefonen så skall jag gärna besvara era frågor!

Bertil Jägar

Vill man veta hur det gick sedan när Bertil kopplade in nätsladden så finns en ögonblicksbild bevarad ovan... Skämt åsido så utförs alla hårdvaruhack förstås på egen risk. Någon klubbtelefon har vi inte längre (den stod f. ö. hemma hos just Bertil), men om nu någon skulle få för sig att börja bygga så finns i varje fall Bertil Jägar själv kvar med ena foten i Atari-världen. Han blir säkert bara smickrad av om någon slår honom en signal om bygget ovan.

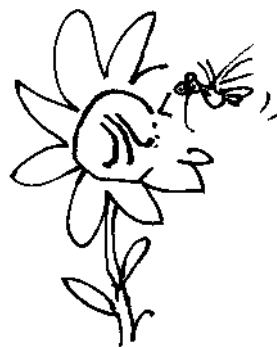
Kallelse till årsmöte i SAK

Plats: Andreas Sjö, Senapsgatan 19, Angered

Tid: Måndag 25 april 2005, kl. 19:00

Dagordning

- 1 Mötet öppnas.
- 2 Justering av röstlängd.
- 3 Frågan om årsmötets behöriga utlysande.
- 4 Godkännande av dagordningen.
- 5 Val av mötesordförande.
- 6 Val av mötessekreterare.
- 7 Val av två (2) justerare och tillika rösträknare.
- 8 Behandling av propositioner.
- 9 Behandling av motioner.
- 10 Årsberättelse.
- 11 Ekonomisk årsredogörelse 2004.
- 12 Revisionsberättelse 2004.
- 13 Frågan om styrelsens ansvarsfrihet för 2004.
- 14 Fastställande av årsavgift, verksamhetsplan och budget.
- 15 Val av styrelse
 - a Val av ordförande (1 år). (nuvarande Mille Babic)
 - b Val av kassör (2 år) (nuvarande Kenneth Medin)
 - c Val av en ordinarie ledamot (2 år).
 - d Val av två ordinarie ledamöter (1 år) (nuvarande Henrik Gildå, Andreas Sjö).
 - e Val av två ersättare (1 år) (nuvarande Erik Häll & Torbjörn Gildå).
- 16 Val av två revisorer och en ersättare. (nuvarande ordinarie, Gunnar Karlsson och Babic)
- 17 Val av valberedning.
- 18 Mötet avslutas.

Portfolio kommu- nikation

Av Mikael Ljungberg
mratari@telia.com

Mikael reder ut kablarna mellan Ataris handdator Portfolio och stationära maskiner. En handdator kan vara riktigt trevlig som skrivredskap på parkbänken i vårso- lens sken. På kvällen för man sen bara över resultatet till sin skrivbordsdator.

Parallellt

Jag började med parallell överföring mellan Portfolio och PC, det funkade bra. Jag använde mig av en PC 386 med DOS 6.22. Snabbaste sättet att föra över filer parallellt till Portfolion är att välja Betjäna via menyn och sedan skicka fil efter fil till Portfolion ifrån PC'n. Eller som backup sätta FT.COM i PC'n som server genom att trycka "S". FT.COM bör funka i alla DOS-baserade OS som låter DOS-program köras och ha kontakt med parallellporten, MS windows har en tendens att vilja ha en skrivare ansluten vilket kan ställa till problem.

Seriellt

Fortsättning med seriell överföring, till min besvikelse upptäckte jag att de färdigtillverkade seriella kablarna inte var några nollmodem-kablar, utan standard seriella kablar. Undra på att all nollmodemtrafik jag försökt göra med dessa kablar inte har funkat, murr. Så jag letade reda på egna gjorda kablar och hittade en. Jag testade den med programmet XTERM2.COM i Portfolion och mot Falcon med Harlekin II's terminal, funkade inte riktigt bra. Jag måtte upp kabeln och fick fram jag gjort den efter en beskrivningen i manualen för det seriella interfacet på sidan 17, Portfolio till IBM PC/AT. Så jag kopplade in kabeln i min win98 PC, och i Portfolion. Startade TeliX i PC'n och Xterm2 i Portfolion. Yeah det funkade. Tecken sänds så man kan prata mellan dem och det går att föra över filer mellan PC'n och Portfolion. Riktigt kul och tog inte mera tid än parallellt.

Inställningarna var:

Baud: 9600

Paritet: Ingen

Stop bit: 1

Handskakning: Ingen

Flödeskontroll: Ingen

Seriell överföring mellan Portfolio och Atari datorer.

Efter test och test kom jag fram till följande. Med Harlekin II går det köra ren teckenbaserad consol mellan dem. Det gick att föra över filer till Portfolion från Falconen utan problem, men inte föra över filer från Portfolion till Falconen, vilket var synd då Harlekin är en bra GEM baserad desk acc. För att föra över filer från Portfolion till Falconen hittade jag två andra TTP program som är X-modem baserade och funkade bra ihop med Xterm2.

Inställningar Harlekin och serieporten

Som serieport använde Harlekin LAN porten i Falconen, tydligen är LAN porten default serie port.

Baud: 9600

Parity: N

Stop Bits: 1

Word Size: 8

Handshake: None

Flowcontrol: None

Menyn Terminal i Harlekin:

Local echo : on

Outgoing : on

Incomming : on

Lite mera om Xterm2.com

När Xterm2 startas från DOS-prompten i Portfolion visas en hjälpmeny. Det vanligaste jag använde var: F2 för att ta

emot fil, F3 för att skicka fil, F10 för terminal echo och F1 för avslut. Xterm2 bygger på X-modem och fungerar inte med Y- eller Z- modem.

Den hårdvara och mjukvara jag fått fram som funkar är. Parallellt: PC med DOS 6.22 och FT.COM, Atari tillverkade kabeln för parallel överföring med Portfolions parallellinterface och min Portfolio.

Seriellt: Atari Falcon030 med MagiC 6.20 och Harlekin II och Xprogs, Portfolions seriella interface och Xtrem2.com.

Jag hittade förvisso ett program som heter Portlink, och ska

kunna föra över filer mellan en ST och Portfolio via parallellinterface. För att få det att fungera måste man bygga om sin parallella kabel, vilket jag avstod ifrån. Detta, enligt programmeraren Lars Erik Österrud, ska bero på den Centronics standard parallellport Atari har, och att klocktiderna i Atari är lägre än i PC.

Alla program som jag använt finns att ladda hem ifrån min hemsida, utom Harlekin II som är ett kommersiellt program. Allt ligger zippat i en fil som heter PORTFCOM.ZIP.

<http://mratari.atari.org/download.htm>

Tim's Atari Midi World

En efterfrågan om en artikel av Tim Conrardy hemsida kom en dag, jag åtog mig att skriva om den.

*Av Mikael Ljungberg
mratari@telia.com*

Tim Conrardy

Är en man som har en hemsida där det gäller Atari och musik. Hemsidan Tim har är med i Atari-users network. Han kallar sidan för TAMW, förkortning av Tim's Atari Midi World.

Home

Finns en inledning om att man kan ladda hem olika program för Atari platformen. En kort presentation av Atari med inbyggt Midi interface. Och att han gärna vill att dessa program ska finnas i framtiden Tim skriver att, idag omges Internet av många lojala Atari-användare dedicerade till platformen. Och nya program är under utveckling. Lite om kloner av operativsystemet TOS. Lite om emulatorer finns för Mac och PC.

Ett fan av Tim's hemsida har gjort en alternativ Tim-hemsida, som liknar en Atari desktop. Inte nu längre efter en tittat på sidan.

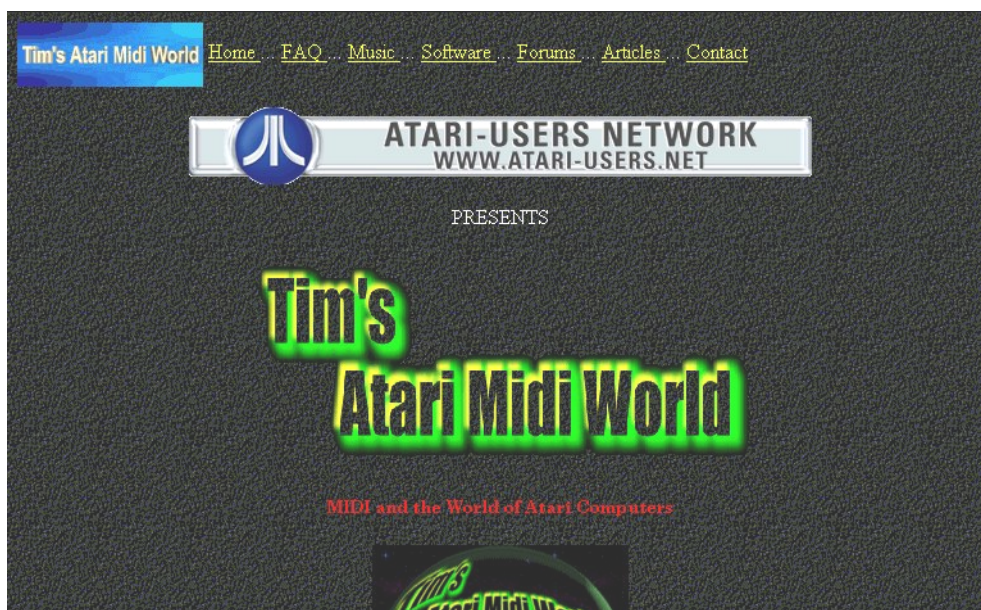
Längre ner på sidan finns det nyheter, det senaste är om DXpert. Som är en patch organizer för Yamaha DX-7. Där finns nyheter som sträcker sig bak till -03.

FAQ

Om diskethantering och zip filer i Mac och PC för överföring till Atari. Att exempel kopiera sina midi-filer till en pc-formatterad 720 kb diskett, sen använda den i både Atari och PC. Lite om att använda GEM explorer. Sen följer en rad länkar till olika sidor, allt ifrån musik till Becroft.

Music

Om Tims spelande av musik. Några bilder av Tim i sin hemstudio, där han jamar. Det följer en lång rad av MP3 låtar han lagt upp. Efter kommer en lista av vad hans studio inne-

håller. Vad jag kan se har hans verktyg i studion vuxit sedan jag kom till hans sida för några år sedan. Han har 5 Atari datorer och en rad elektroniska instrument.

Software

Den innehåller en mängd förklaringar till en rad stora och mindre Atari-program. Med bilder och text förklarar Tim hur Dr T:s Omega II KCS fungerar. Tim har lagt ner tid på dessa tester och tagit många skärmdumpar för att få bild på dem.

Forum

Innehåller forum och arkiv för Midi och Atari, vissa med specialitet på vissa program. Exempelvis The Notator SL user group.

Article

Innehåller alla artiklar denne man skrivit till My-Atari, 30 stycken för att jag räknade alla.

Contact

Innehåller hans namn och en mail adress.

På software-sidan finns en länk till Tims Atari midi down-

load page. Där finns allt ifrån program till inställnings- och midifiler att ladda hem. Jag ser att han fått fram flera program, i raden hittar jag. Dr T:s KCS Omega V 4.0 och TigerCub sequencer full version av Dr T. Denne Tim har fått flera programerare att släppa sina äldre program som freeware, att ladda hem ifrån Tims hemsida. Även Cubase Lite för Atari har blivit freeware. Söker du något leta här, tunga godbitar för din Atari-midi studio finns.

Sidan i sig den är bra upplagd, intressevässigt sett. Han har lagt ner mycket tid på att få allt färdigt. Tim erbjuder en sida för den som söker något vad det än må vara inom Atari Midi. Tim har under ett antal år byggt upp sin sida, och nu har den blivit större och innehåller sånt man verkligen letat efter. Han poängterar att man ska testa sig fram, genom de olika programmen och sitt mussiserande. Sidan innehåller ett antal länkar här och var.

Tims hemsida hittar du på:

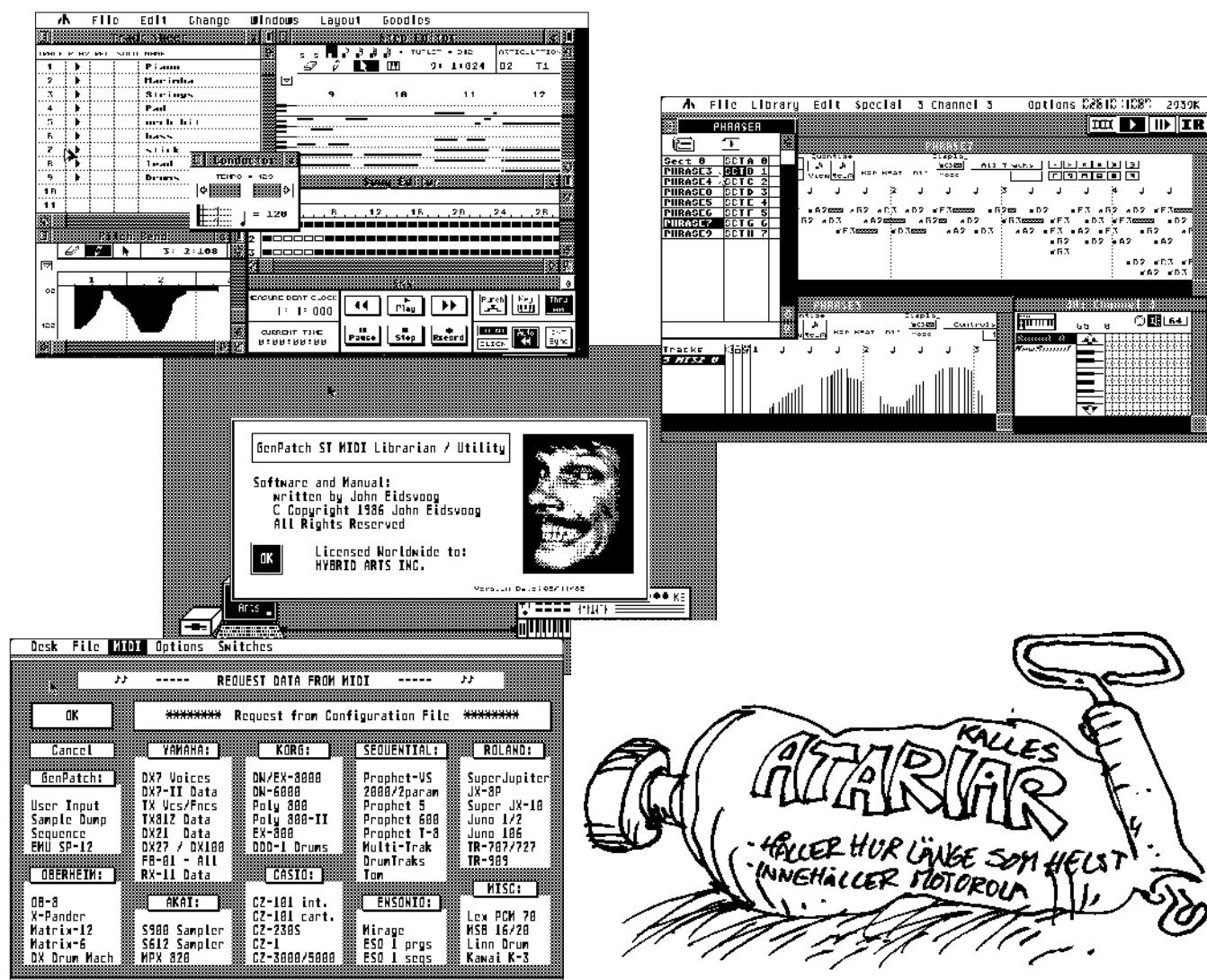
<http://tamw.atari-users.net/index.htm>

Alternativ-sidan:

<http://mylgd.com/tamw/>

Ha så kul med Atari och Midi.

Mikael Ljungberg

AM åter med Calamus

Av Kenneth Medin
kennethm@tripnet.se

När så Bertil Jägar efter lång och trogen tjänst dragit sig tillbaka från posten som tidningssättare uppstod faktiskt ett rätt påtagligt tomrum. Han gjorde AtariMagasinet i något pc-program (Page Maker?), och visst var det något av en nagel i ögat för några av oss lite mer ideologiskt renläriga Atari-extremister. Nu gjorde i alla fall programvalet att det gick lätt och elegant att samarbeta med tryckeriet, och slutresultatet blev oftast pecis som det var tänkt. Men, visst har det hörts en och annan suck när en bild bara blir rappakalja på papper fast det sett ut som det ska på skärmen.

En av Calamus' starka sidor är just garanterat samma resultat på både skärm och papper, men det kan också komplicera det hela lite. Det man vill ha är ju en blandning mellan rasterade bilder och knivskarpa bokstäver. Med Calamus kan man gå hela vägen fram till exakt alla dom rasterpunkter som bygger upp bilderna. För att det ska bli rätt så måste man veta hur själva tryckprocessen fungerar. När punkterna hamnar på papper så flyter dom ut något. Resultatet blir därför mörkare än man kanske tänkt sig. Lösningen heter tonkurvor som man alltså måste labba med för att göra mörka partier ljusare. Det är också utomordentligt viktigt att man skapar rastret i exakt den upplösning det ska tryckas med. Missar man här blir det moaré-ränder över bilderna. Hur bra det blir återstår att se. Man behöver inte vara alltför skarptänkt för att inse att när detta skrivs är det ännu inte tryckt...

Calamus har växt till sig rejält sedan 1.09 som var den version som egentligen passade till gamla ST-datorer med max 4 MB RAM. Numera är själva programfilen på 1 MB bara den, och sen tillkommer dom moduler man behöver använda. Vill man dessutom dra nytta av inladdade multitaskande operativ och utskrifter med NVDI, då drar det lätt iväg med RAM-minnet.

Allt är förstås numera i färg och till all lycka har jag begåvats med en TT med grafikkort som står på 1024x768 i 256 färger på en LCD-skärm. Calamus fungerar bäst i just 256 färger men bilderna lagras ändå i fullfärg för senare utskrift. Att jobba i färg med höga upplösningar drar dock mängder med minne. När halva detta nr av AM är färdigt så är dokumentet uppe i över 25 MB! Man trodde ju länge att det skulle räcka med 36 MB RAM i TT:n men med alla moduler igång börjar den svappa rätt friskt till det virtuella minnet på hårddisken. Det blir då till att vänta en hel del, men i övrigt rullar det på förvånansvärt snabbt, faktiskt. Reducerar man alla bilder till gråskala däremot, så blir minneskraven något modestare och det rullar på helt utan disksvapp. Inte för att vi har råd att trycka AM i fullfärg precis,

men det kan ju uppstå alternativa distributionssätt...

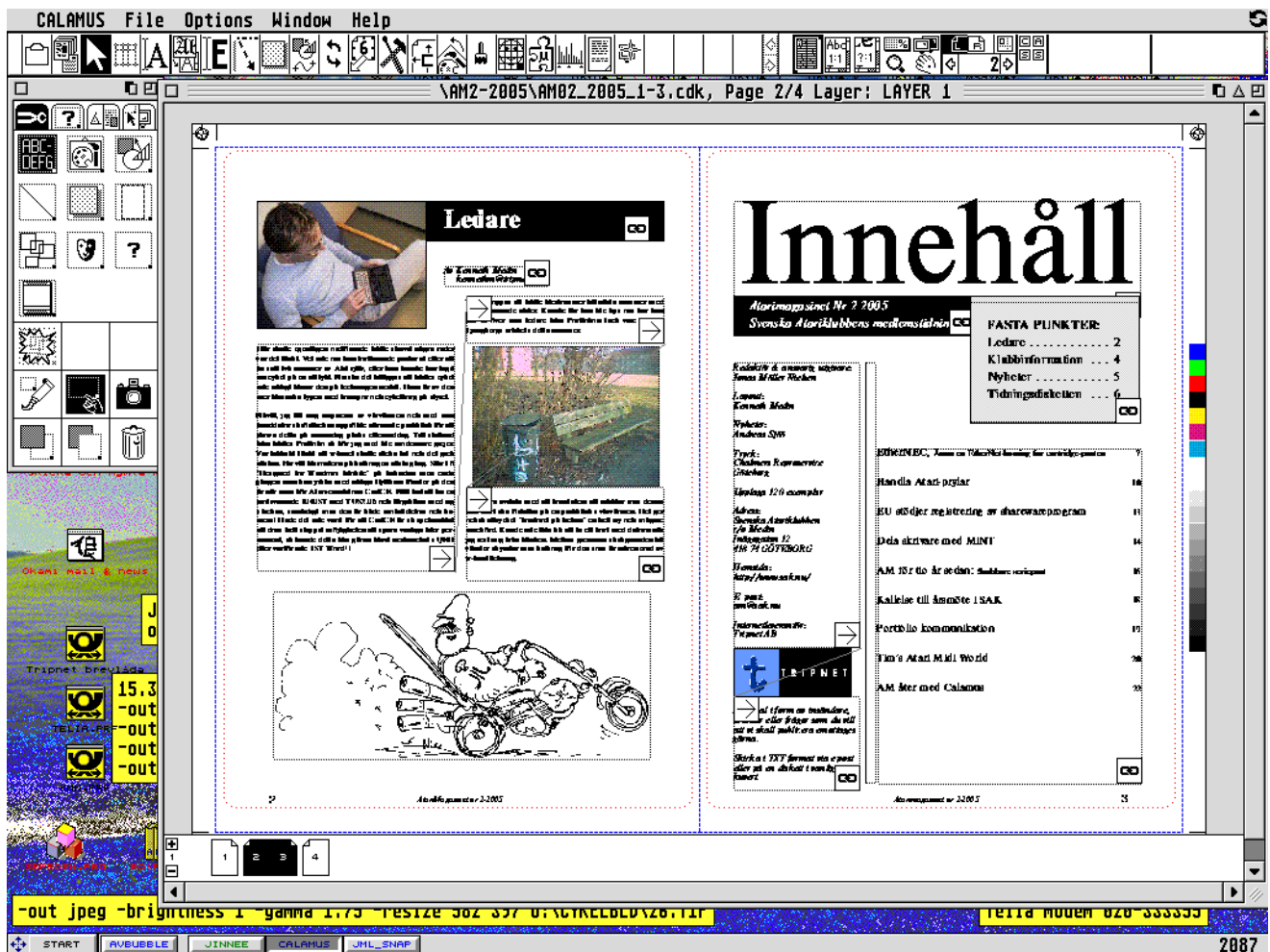
Så till frågan om det verkligen är vettigt att använda ett anorlunda DTP-system som få tryckerier har stöd för. Hur det riktigt ska sluta är lite osäkert än så länge, men på något sätt ska det allt gå. Jag har tidigare lyckats få bra resultat med inläggshäften till CD-skivor, men då utan rasterbilder. Jag skickade helt enkelt sidorna som högupplösta bilder till tryckeriet med helt invändningsfritt resultat i retur. AM är ju i större format än en CD men möjligheten finns ändå kvar som sista utväg. Bildfilerna lär bli rejält stora men ändå fortfarande hanterbara tack vare bredband och CD-brännare.

När du nu håller det färdiga resultatet i handen så betänk att det faktiskt är framtaget med Calamus Light som kostar under tusenlappen. Dessutom på en dator som ansetts gammal och orkeslös i rätt många år vid det här laget. Äkta "Power Without the Price" med andra ord. Utrustning som för tio år sedan kostade motsvarande en ny bil kan man numera komma över till priset av en lätt begagnad cykel.

Långt senare... Efter att Mille själv tagit vid och gjort två nr av AM på pc så är nu Calamus-AM på rull igen. Jag gjorde mycket riktigt ett halvt nummer i Calamus Light men när det så uppenbarade sig en uppgradering till fullversionen för rena småpengar så slog jag till. Passade på att lägga till modulerna Bridge och Calipso för att underlätta överföringar mellan olika plattformar etc.

Problemet med att överföra till tryckeri är numera borta tack vare Bridge6 som exporterar till PDF-format. Dom tester jag hittills gjort för läsning i Adobe Acrobat Reader tyder på att allt fungerar på ett alldeles utmärkt sätt. Allt snack om att exportera till rasterbilder är därmed historia och eftersom PDF delvis är ett vektorformat så krymper filstorlekarna som behöver skickas radikalt.

Behöver jag läsa in PDF-dokument utifrån så kommer Calipso väl till pass. Resultatet blir faktiskt riktigt bra och do-

kumentet dyker efter lite räknande upp som ett vanligt Calamus-dokument med allt i editörbara ramar. Inledningsvis visas även text som vektorgrafik och ser då precis ut som originalet. Väljer man sen att gå över till textformat i någon ram så används istället Calamus' egna fonter varvid man själv får välja vad som passar bäst. Har förstås testat att läsa in Milles PDF med förra numret av AM och det ser bra ut även i Calamus. Tittar man dock noga så upptäcker man att hans DTP-program har "fuskat" en del och många av linjeramarna blir uppdelade i segment som dock inte syns när man trycker.

Efterhand som jag jobbat på tidningen så växte filen rejält, uppåt 60 MB som värst, och vad händer då när man tittar på en sådan fil på Min TT med totalt 36 MB RAM? Jag jobbar alltså mest på en pc med 512 MB RAM och blygsamma 450 MHz och där funkade Calamus extremt bra och hyggligt snabbt i sin inbyggda Atari-emulator.

Jo, som sagt, när jag ftp-ar över dom här jättefilerna till TT:n (tur att den ligger på nätverket!) och startar exakt samma Calamusversion (exkl. emulatorens förstås) så blir det mindre kul... Tydligt är Calamus' inbyggda virtuella minne inte särskilt välfungerande för det går nämligen inte alls utan inladdningen av jättefilen avbryts med en "Out of memory"-ruta efter en längre stunds tuggande.

Nu behöver man inte ha alla bilderna i några jätteupplös-

ningar för att trycket ska bli bra, så efter att ha reducerat bilderna till som mest 300 dpi (men fortfarande i fullfärg) så blev den nästan färdiga AM lite över 30 MB. Nu visade det sig att Atarin faktiskt med lite pillande läser in hela dokumentet under vilt svappande till hårddisken och det går att bläddra sig igenom uppslag för uppslag. Men, som sagt, det buggar snart ur och programmet dyker med diverse felmeddelanden på skärmen. Tydligt är det just minneshanteringen som strular för finns det bara gott om minne så är Calamus väldigt stabilt.

Hade jag nu jobbat enbart på TT:n så hade jag naturligtvis delat upp filen i flera sidor och på så sätt kommit undan minnesbekymren. Så länge man slipper svappa till hårddisk så rullar programmet faktiskt acceptabelt snabbt även på TT:n om man har ställt in att den ska spara all sidoinformation i sitt lokala cache-minne.

Har man bara tillgång till en hygglig pc och har jobbat i Calamus tidigare så anbefalls starkt att skaffa den senaste versionen. Helt klart ett superprogram och kör man det i "Classic mode" på pc:n så ser det exakt lika ut som på en riktig Atari. Vill man köra på äkta Atari-hårdvara däremot så förefaller mina 36 MB RAM ligga nära minimum för att det ska vara användbart för något seriöst arbete.

<http://www.calamus.net> finns allt på inklusive fullständig engelsk manual.

